TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Sınıf-12

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU MODERNİST ROMAN

Modernist roman 20. yüzyılın başında değişen gerçeklik anlayışının sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Modernizmde geleneksel olanı günün anlayışına uydurma, geleneksel yapıyı ve anlatımı reddederek yeniyi ortaya çıkarma anlayışı söz konusudur. Modernist eserlerde, toplumdaki değer çatışmaları, insanların bunalımları, yerleşmiş değerlere isyan, karmaşık ruh hâli sembollerle anlatılmıştır. Modernist eserlerde şiire has söyleyişlere yer verilmiştir. Çağrışım ön plandadır.

Modernizmi esas alan eserlerde, varoluşçuluk akımının etkileri görülmektedir.

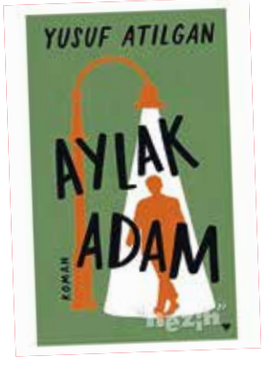
Varoluşçular genel manada sanayileşme, modernizm ve II. Dünya Savaşı gibi büyük toplumsal etkilere neden olan olgu ve olaylar karşısında bunalan insanı konu almışlardır.

Varoluşçuluğa göre birey kendi özünü arar, kendisi olmaya çabalar, bu sebeple de birey içinde bulunduğu toplumla çatışma içindedir.

Modernist romancılar; eserlerinde insanlarla sağlıklı ilişkiler kuramayan, toplumsal değerlerle çatışmalar yaşayan kahramanları sıklıkla işlemişlerdir.

Modernist romancılar; bilinç akışı, iç konuşma ve geriye dönüş tekniklerini kullanmışlardır.

Türk edebiyatında özellikle 1950'li yıllarda örneklerini görmeye başladığımız modernist anlayışla eser veren sanatçılar arasında Oğuz Atay, Ferit Edgü, Vüs'at O. Bener, Demir Özlü gibi isimler sayılabilir.

AYLAK ADAM

Yusuf Atılgan'ın ilk romanı Aylak Adam'dır. Yazar, bu eseriyle modern Türk edebiyatı içinde önemli bir yere sahip olmuştur. Yusuf Atılgan, Aylak Adam 'da ve diğer romanı Anayurt Oteli 'nde yarattığı kahramanlarla yabancılaşma ve yalnızlık temasını başarıyla işlemiştir.

Yusuf Atılgan'ın Aylak Adam romanı, yayımlandığı dönemde özellikle birçok genç Türk aydınını derinden etkilemiştir. Aylak Adam 'ın kahramanı C. de yalnızdır. Babasından kalan mülklerin geliriyle herhangi bir işte çalışmadan yaşayan C., çağdaş bireyi bütün trajedisiyle yansıtmaktadır. C. yalnızlık, bunalım ve yabancılaşma temalarını temsil etmesiyle daha sonra yazılacak romanların benzer kişilerinin de öncülüğünü yapmıştır.

Aylak Adam 'da bireyin iç dünyası başarıyla yansıtılırken modern psikolojiden de yararlanılmıştır. Romanda C.nin kadınlarla kurduğu ilişkiler, sert bir baba ve yumuşak anne/teyze kahramanlarına göndermeler yapılarak psikanalitik çözümlemeye yaslanacak şekilde anlatılmıştır.

YUSUF ATILGAN

Cumhuriyet Dönemi roman ve hikâye yazarlarındandır. 1921'de Manisa'da doğan yazar, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi. Kısa bir süre edebiyat öğretmenliği yaptıktan sonra bir köye yerleşip çiftçiliğe başladı. Lise yıllarında şiir ve hikâyeler yazmaya yönelen Atılgan'ın Evdeki adlı hikâyesi, yayımlanan ilk eseridir. Yazar eserlerinde genellikle yalnız, bunalımlı, kendine ve topluma yabancılaşmış insanları konu edindi. Bireyin iç dünyasını başarılı bir şekilde yansıtan Atılgan, Türk romancılığında modern anlatım tekniklerini kullanmadaki başarısıyla da dikkatleri çekti. Bodur Minareden Öte hikâye; Aylak Adam, Anayurt Oteli roman türünde yazdığı eserlerdir. Bütün hikâyeleri ölümünden sonra Eylemci adıyla kitaplaştırıldı. Canistan adlı tamamlanmamış romanı ise ölümünden sonra basıldı.

SORULAR

Soru 1:

Türk romanı Cumhuriyet'in kurulmasından sonra öteki edebî türlere göre büyük aşama kaydeder. Türk edebiyatındaki kısa geçmişine rağmen okuyucuyu ve edebî çevreleri peşinde sürüklemeyi bilir. Bu dönemde özellikle 1950'li yıllardan sonraki toplumsal değişimler, romandaki tema ve konu çeşitliliğini artırır. Buna göre eserlerde --- gibi konular üzerinde yoğunlaşmışlardır. Toplumcu gerçekçi, modernizm, postmodernizm gibi yeni roman anlayışları da Türk edebiyatındaki yerini alır. Bu dönemde Oğuz Atay, Ahmet Hamdi Tanpınar, Yusuf Atılgan, Adalet Ağaoğlu, Orhan Kemal, Yaşar Kemal gibi isimler; roman türünün gelişmesine katkıda bulunmuşlardır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) kuşak çatışması
B) köy ve köylü sorunları
C) yanlış Batılılaşmanın doğurduğu gülünç durumlar
D) gurbete çalışmaya giden işçilerin dramları
E) bunalımlı, topluma yabancılaşan bireylerin iç dünyaları

Cevap: C

Soru 2:

Anayurt Oteli yazarın 1973 yılında yayımlanan ikinci romanıdır. Aylak Adam gibi aynı yapı ve teknikle kaleme alınmıştır. Roman, Manisa'nın Anavatan Oteli ve onun kâtibinden esinlenilerek yazılmıştır. Romanda olaylar, kahraman Zebercet'in ruh dünyası ve psikolojisi üzerine kurulmuştur. Başından geçenler yine onun bilinçaltından istifade edilerek anlatılır. Zebercet, terk edilmeye ve reddedilmeye karşı aşırı duyarlı, içine kapanık bir kişiliğe sahiptir.

Bu parçada sözü edilen eserin yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Oğuz Atay
B) Yusuf Atılgan
C) Abbas Sayar
D) Yaşar Kemal
E) Kemal Bilbaşar

Cevap: B

Soru 3:

Yalnızca bir baş harften oluşan adı romanda ancak sayfalar sonra beliren C., yirmi sekiz yaşında bir gençtir. İçinde yaşadığı topluma yabancılaşmış olan C.nin hayatta tek ideali, toplumsal normların baskısına tutsak düşmeyen, sadece insanî değerlerden beslenen gerçek sevgidir.

Bu parçada tanıtılan kişi aşağıdaki romanlardan hangisinin ana kahramanıdır?

A) Aylak Adam
B) Murtaza
C) Cemile
D) Kelleci Mehmet
E) Handan

Cevap: A